Valintakoe H

Tervetuloa valintakokeeseen

Lue huolellisesti kaikki ohjeet läpi.

Tässä valintakokeessa on yhteinen osio ja 3 eriytyvää osiota. Sinulle näkyvät ne osiot, jotka sinun täytyy hakemiisi hakukohteisiin suorittaa.

Kullekin kokeen osiolle on määritelty suoritusaika, joka näkyy koejärjestelmässä. Kun osiokohtainen aika tulee täyteen, osio sulkeutuu. Jos osio jää sinulta kesken, viimeisin tilanne tallentuu vastaukseksi. **Valintakokeen yhteinen osio on suoritettava ensin, ennen eriytyviä osioita.** Kun olet suorittanut yhteisen osion, eriytyvien osioiden Aloita-painikkeet aktivoituvat. Eriytyvät osiot voit suorittaa haluamassasi järjestyksessä. **Jokainen avattu osio tulee suorittaa kerralla loppuun etkä voi palata osioon enää myöhemmin.**

Osiokohtaisten suoritusaikojen lisäksi koeaika sisältää 5 minuuttia valintakokeen etusivun ohjeiden lukemiseen ja osioiden välisiin siirtymiin. Huom. jos tämä 5 minuuttia ylittyy, kuluttavat etusivun ohjeiden lukeminen sekä osioiden väliset siirtymät osioiden suorittamiseen tarkoitettua koeaikaasi.

Sinulla saa kokeen aikana olla auki ainoastaan valintakoejärjestelmä Vallu sekä järjestelmästä avautuvat erilliset aineistotiedostot.

Voit luonnostella vastauksiasi jaetuille papereille. Papereille tekemiäsi merkintöjä ei huomioida arvostelussa.

Kokeen pisteytys ilmoitetaan osiokohtaisissa ohjeissa.

Yhteinen osio

Avattu osio täytyy suorittaa kerralla loppuun etkä voi palata osioon enää myöhemmin.

Kun osiokohtainen aika tulee täyteen, osio sulkeutuu. Jos osio jää sinulta kesken, viimeisin tilanne tallentuu vastaukseksi.

Osio koostuu tehtävistä A1–A25. Osiosta voit saada 30 pistettä.

Tehtävät perustuvat kokeessa annettuihin tietoihin ja aineistoihin.

Aineistotiedostot ovat pdf-tiedostoja, jotka saa avata millä tahansa pdf-lukuohjelmalla. Avatun koeaineiston saa vetää erilliseen ikkunaan tehtävien rinnalle.

Etsi-toiminnon käyttäminen on sallittua (esimerkiksi näppäinyhdistelmällä Ctrl+F tai Cmd+F). Etsi-toiminto ei välttämättä löydä kaikkea tekstiä, esimerkiksi kuvissa olevaa tekstiä.

Tervetuloa suorittamaan valintakokeen yhteistä osiota!

Valintakokeen yhteinen osio koostuu kaikkiaan 25 automaattitarkisteisesta monivalintatehtävästä. Tehtävät perustuvat jaettuihin aineistoihin.

Kussakin tehtävässä on 5 väitettä, joista oikein on 1–5 kappaletta. Vastaa jaetun aineiston perusteella tehtäviin rastittamalla todet väitteet.

- Tehtävät A1–A12 perustuvat Kaarlo Hildénin ja Eero Ojasen teksteihin.
- Tehtävät A13–A20 perustuvat Helsingin Sanomien pääkirjoitukseen ja Nuorisobarometriin 2024.
- Tehtävät A21–A25 perustuvat kaikkiin kokeessa jaettaviin aineistoihin.

Koe edellyttää kykyä hakea aineistoista tietoa ja tehdä niiden pohjalta analyyttisia tulkintoja. Aineistot koostuvat teksteistä ja taulukoista.

Valintakokeessa arvioidaan valmiuksia tieteelliseen ja kriittiseen ajatteluun. Kokeessa on hyötyä yleissivistyksestä ja kyvystä erottaa olennainen epäolennaisesta. Kokeen yhteisessä osiossa ei edellytetä yksittäisten oppiaineiden hallintaa.

Valintakokeen yhteisen osion kesto on kaksi tuntia.

Onnea matkaan!

Yhteisen osion pisteytys

Valintakokeen yhteinen osio voi tuottaa 30 pistettä. Tehtävät A1–A20 tuottavat eri pistemäärän kuin tehtävät A21–A25.

Tehtävät A1–A12

Tehtävät A1–A12 perustuvat Kaarlo Hildénin ja Eero Ojasen teksteihin. Tehtävissä A1–A12 tarvittavat aineistot avautuvat alla olevista linkeistä (aineistot poistettu tekijänoikeussyistä):

Hildén, K. (2025). *Mielikuvitus ja utopiat sivistyksen edistäjinä*. Teoksessa J. S. Kotiaho, S. Karkulehto, K. Ylikulju & H. Jyrkkänen (toim.), *Sivistyksen vuoksi*. Into Kustannus.

Ojanen, E. (2020). *Sivistys on täydempää ihmisyyttä*. Kansalaisyhteiskunta. https://kansalaisyhteiskunta.fi/tietopankki/sivistys-on-taydempaa-ihmisyytta/

Tehtävistä A1–A12 voi saada yhteensä 12,0 pistettä.

Jokainen vastausvaihtoehto tuottaa +0,2 tai -0,2 pistettä sen mukaan, onko vastaus oikein vai väärin. Näin yhdestä tehtävästä voi saada enintään 1,0 pistettä. Tehtävän kokonaan rastittamatta jättäminen tulkitaan vastaamatta jättämiseksi, jolloin tehtävästä saa -1,0 pistettä.

A1. Mitkä seuraavista väitteistä vastaavat Hildénin ajatuksia sivistyksen ja individualismin suhteista?

- ☐ Yksilön maksimaalinen vapaus on sivistystavoitteen välttämätön edellytys.
- ☐ Individualismin vastapainona sivistyksellisiä tavoitteita on tärkeä edistää ottamalla vastuuta muista ja maailmasta.
- ☐ Individualismi tukee sivistyksen tavoitteita, koska se rohkaisee yksilöitä etsimään omia näkökulmiaan ja toimimaan riippumatta muiden mielipiteistä.
- ☐ Individualismin aiheuttamaa mielikuvituksen kaventumista voidaan torjua vahvistamalla kykyä kuvitella vaihtoehtoisia yhteiskunnallisia tulevaisuuksia.
- ☐ Sivistyksen kannalta on oleellista, että kaikki todellisuuden tulkinnat nähdään samanarvoisina.

A2. Mitkä seuraavista väitteistä vastaavat Hildénin näkemyksiä taiteesta ja tarinoista?

- Taide voisi olla keskeinen keino parantaa hiipuvaa talouskasvua.
- Taiteen avulla voidaan kuvitella uudenlaisia ja tavoiteltavia utopioita.
- Taiteen keskeinen tavoite tulevaisuuden hahmottamisen kannalta on tarjota dystopioita, jotka auttavat varautumaan tuleviin haasteisiin.
- Taide ja tarinat auttavat asettumaan toisten näkökulmiin ja kokemaan maailman rikkauden, moniselitteisyyden ja seurauksellisuuden tavoilla, joita pelkkä käsiteanalyysi ei saavuta.
- Taide tukee mielikuvitusta, joka on välttämätöntä tekojen mahdollisten seurausten ymmärtämiseksi ja vaihtoehtoisten tulevaisuuksien hahmottamiseksi.

A3. Mitkä seuraavista kuvaavat Hildénin mukaan Snellmanin sivistyskäsitystä?

- Sivistys tarkoittaa ensisijaisesti henkilön hankkiman faktatiedon määrää.
- Sivistys on pyrkimystä kohti ideaalia reaalimaailmassa toimien.
- Sivistys sisältää kyvyn kuvitella, mikä voisi olla mahdollista.
- Sivistys tarkoittaa luopumista kaikista ihanteista.
- Sivistys korostaa vallitsevien käytäntöjen varauksetonta hyväksymistä.

A4. Mitkä seuraavista kuvaavat mielikuvituksen roolia sivistyksen uudistumisessa yhteiskunnallisella tasolla Hildénin tekstin mukaan?

- Mielikuvitus toimii välineenä arvioida tekojen seurauksia ja purkaa ajatusvääristymiä.
- Mielikuvitus on resurssi, joka voi laajentaa yhteisen tulevaisuuskuvittelun piiriä kohti utopioita ja protopioita.
- Mielikuvitus korvaa tutkimustiedon kriiseihin reagoimisessa.
- Mielikuvitus on vastavoima kulutuskeskeiselle ajattelulle.
- Mielikuvitus mahdollistaa paluun menneisyyden sivistysihanteisiin.

A5. Mitkä seuraavista vaihtoehdoista vastaavat Hildénin näkemystä siitä, miksi utopioilla on merkitystä suomalaisen sivistyksen tulevaisuudelle?

- Utopiat tarjoavat konkreettisia ratkaisuja talouden rakenteellisiin ongelmiin.
- Utopiat toimivat yhteiskuntaa ohjaavana kehitysnäkymänä silloin, kun vallitsevat ajattelumallit eivät enää riitä ratkaisemaan viheliäisiä ongelmia.

- Utopiat mahdollistavat yksilön vapaan kilpailun ja oman edun maksimoimisen.
- Utopiat palauttavat yhteyden sivistyksellisiin ihanteisiin, jotka ovat heikentyneet individualismin ja välineellisen ajattelun myötä.
- Utopiat tarjoavat vaihtoehdon dystopioille, jotka syntyvät mielikuvituksen kaventuessa ja identiteettiä suojaavan defensiivisyyden kasvaessa.

A6. Yliopistolain mukaan yliopistojen perustehtävä on kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa. Miten tämä tehtävä tulisi Hildénin mukaan tulkita?

- Tavoitteena on pyrkiä auttamaan muita saavuttamaan merkityksellisiä päämääriä.
- Ensisijaisena pyrkimyksenä on ajaa omia tavoitteitaan, sillä vain tätä kautta on mahdollista toimia yhteiseksi hyväksi.
- Tavoite on vanhentunut, joten sen tilalle tulisi asettaa toisia tavoitteita.
- Tehtävä on yhä ajankohtainen, vaikka sivistys- ja hyvinvointivaltion tavoitteet koettaisiinkin jo saavutetuiksi.
- Tätä päämäärää voitaisiin kenties palvella parhaiten kannustamalla toisinajatteluun ja toisenlaisten utopioiden kuvitteluun.

A7. Mitkä seuraavista väitteistä vastaavat Ojasen näkemyksiä sivistyksen luonteesta?

- Sivistys on tavoitettu siinä vaiheessa, kun sivistyksen ihanteet ovat yleisesti jaettuja.
- Sivistys on suomenkielinen vastine saksankieliselle “Bildung”-termille; kumpikin termi painottaa ensisijaisesti sisäistä muotoutumista.
- Sivistys merkitsee sitä, että ihminen asetetaan luonnon yläpuolelle.
- Sivistyksen tavoite on sekä yhteiskunnallinen että yksilöllinen.
- Sivistykselliset tavoitteet ovat mahdollisia siten, että ihminen tunnustaa sekä luonnon että ihmisyyden omat ehdot.

A8. Mitkä seuraavista väitteistä esiintyvät Ojasen tekstissä?

- Jumala ja luonto ovat toisiinsa nähden jännitteisessä suhteessa.
- Sivistys voi tehdä ihmisestä jumalallisen.

- Ihminen on luotu ottamaan luonto haltuunsa.
- Nykyaikainen sivistyskäsitys merkitsee vapautumista uskonnon kahleista.
- Kunnioittava suhde luontoon on osa nykyaikaista kristillisyyttä.

A9. Mitkä seuraavista tulkintalinjoista ovat Ojasen mukaan ongelmallisia sivistyskäsityksen historiassa?

- Sivistyksen ja luonnon jyrkkä vastakkainasettelu.
- Ajatus luonnon hallinnasta sivistyksen tunnusmerkkinä.
- Ajatus siitä, että sivistys syntyy ihmisen omien mahdollisuuksien tunnistamisesta.
- Ajatus luonnon omien ehtojen kunnioittamisesta sivistyksen osana.
- Sivistyksen ymmärtäminen vastuuna muusta luonnosta.

A10. Mitkä seuraavista väitteistä kuvaavat Ojasen kritiikkiä jatkuvan kasvun ideaa kohtaan?

- Kasvu etäännyttää ihmiset sivistyksen ydintehtävästä.
- Sivistys on päämäärä, ei väline, ja sen vuoksi menestyksen tavoittelu ei voi olla ensisijaista.
- Rajaton kasvu on edellytys ihmisen luovuudelle ja ainutkertaisuudelle.
- Ihmisen mahdollisuudet löytyvät nimenomaan rajattomuudesta.
- Sivistys on jatkuvan kartuttamisen prosessi.

A11. Miksi Ojanen painottaa sivistyksen yhteydessä rajoja ja rajallisuutta?

- Koska rajat ovat välttämättömiä, jotta ihmisen luovuus ja ainutkertaisuus voivat ilmetä.
- Koska rajojen hyväksyminen suojaa yhteiskuntaa liialliselta ulkoiselta sääntelyltä.
- Koska rajattomuuden harhat ovat inhimillisesti tuhoisia.
- Koska rajojen sisällä toimiminen takaa taloudellisen kasvun ihanteen.
- Koska rajallisuus on seurausta länsimaisesta rationalismista.

A12. Mitkä väitteet muodostavat johdonmukaisen tulkinnan Ojasen sivistysajattelun normatiivisesta ytimestä?

- Sivistys on ihmisen sisäisen mahdollisuuden – ei ulkoisen menestyksen – toteuttamista.
- Sivistys on kulttuurin rakentamista rationaalisesti hyväksyttyjen mallien mukaan.

- Sivistys on vastuunottoa sekä omasta ihmisyydestä että muusta luonnosta.
- Sivistys on vapautumista luonnonmukaisten viettien pakonomaisesta noudattamisesta.
- Sivistyksen ydin on hiljaisessa, elämää kunnioittavassa asenteessa.

Tehtävät A13–A20

Tehtävät A13–A20 perustuvat Helsingin Sanomien pääkirjoitukseen ja Nuorisobarometriin 2024. Tehtävissä A13–A20 tarvittavat aineistot avautuvat alla olevista linkeistä (aineistot poistettu tekijänoikeussyistä):

Helsingin Sanomat. (16.11.2025). *Nuoret eivät enää usko tulevaisuuteen, eikä se ole ihme*. https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000011608326.html

Myllyniemi, S., Kiilakoski, T., Kinnunen, J., Määttä, M., Haikkola, L., Pekkarinen, E., & Wilska, T.-A. (toim.). (2024). *Nuorisobarometri 2024* (s. 41–42, 81–85). Nuorisotutkimusseura, Valtion nuorisoneuvosto & Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Tehtävistä A13–A20 voi saada yhteensä 8,0 pistettä.

Jokainen vastausvaihtoehto tuottaa +0,2 tai -0,2 pistettä sen mukaan, onko vastaus oikein vai väärin. Näin yhdestä tehtävästä voi saada enintään 1,0 pistettä. Tehtävän kokonaan rastittamatta jättäminen tulkitaan vastaamatta jättämiseksi, jolloin tehtävästä saa -1,0 pistettä.

A13. Mitkä seuraavista väitteistä vastaavat Nuorisobarometrin 2024 näkemyksiä?

- Nuorisobarometri tarttuu nuorten kannalta ajankohtaisiin aiheisiin, mutta toistaa joitain tutkimuskysymyksiä säännöllisesti.
- "Menestyminen on itsestä kiinni” -väittämällä mitataan ensisijaisesti nuorten näkemyksiä taloudellisesta menestyksestä.
- Nuorisobarometri on sekä politiikan tekemisen apuväline että tutkimus.
- Nuorisobarometria ei voi käyttää lähitulevaisuuden kehitystrendien ennakoimiseen.
- Nuorisobarometrissa kysymystä yksilöllisyydestä ei voi tutkia.

A14. Mitkä väitteet kuvaavat tarkimmin barometrin aineistomenetelmiä ja niiden merkitystä tulkinnassa?

- Barometri on rakenteeltaan laadullinen, eikä sen tuloksia voi yleistää.
- Puhelin- ja verkkokeruun yhdistäminen mahdollistaa väestöllisesti edustavan otoksen.
- Barometri tutkii vain maailmantapahtumien vaikutusta nuorten asenteisiin.
- Otannassa jokainen vastaaja saa vastata barometriin omalla äidinkielellään.
- Barometrissa ei huomioida sukupuolta tai äidinkieltä.

A15. Vastaavatko seuraavat väitteet Nuorisobarometrin tuloksia luvussa "Onko menestyminen itsestä kiinni"?

- X- ja Y-sukupolvi ihannoivat menestystä.
- Nuorten usko omaan tulevaisuuteen on horjunut.
- 'Erittäin samaa mieltä' olevien osuus väitteestä 'menestyminen on itsestä kiinni' oli vuonna 2024 mittaushistorian matalimmalla tasolla.
- Nuorten näkemykset yksilön mahdollisuuksista elää omillaan ovat selvästi vähentyneet.
- Vastaajien usko yksilön vastuuseen omasta menestyksestään on vahvaa.

A16. Mitkä seuraavista väitteistä vastaavat Nuorisobarometrin analyysia nuorten yksilöllisyydestä ja tulevaisuususkosta?

- Vastaajien huoli maailman tulevaisuudesta heijastuu huoleen omasta tulevaisuudesta.
- Erittäin optimistisesti tulevaisuuteen suhtautuvien miesten ja naisten vastausten jakaumassa ei ole merkittäviä muutoksia.
- Pessimistisesti tulevaisuuteen suhtautuvien nuorten miesten määrä on vastausten perusteella kasvussa.
- Ne nuoret, jotka eivät usko menestyksen olevan itsestä kiinni, suhtautuvat keskimäärin vähemmän optimistisesti tulevaisuuteen.
- Menestyskäsitys ei ole yhteydessä tulevaisuususkoon.

A17. Mitä Nuorisobarometrin perusteella voidaan päätellä tulevaisuususkon jakaumista pitkällä aikavälillä (2008–2024)?

- Optimistisesti suhtautuvien osuus on vaihdellut jakson aikana.
- Nuoret ovat alkaneet suhtautua tulevaisuuteen varsin pessimistisesti.
- Neutraalin vaihtoehdon valitsevien osuus on kasvanut merkittävästi viime vuosina.

- Vastaajat ovat enemmän huolissaan omasta tulevaisuudestaan kuin maailman tulevaisuudesta.
- Erittäin optimistisesti omaan tulevaisuuteensa suhtautuvien määrä kasvoi koko 2010-luvun ja saavutti huippunsa vuonna 2021.

A18. Mitkä tekijät ovat Nuorisobarometrin mukaan selvästi yhteydessä vähemmän myönteiseen uskoon omasta tulevaisuudesta?

- Uskomus, että menestyminen elämässä riippuu etupäässä yksilöstä itsestään
- Työttömyys
- Sukupuoli
- Opiskelu
- Hyvä toimeentulo

A19. Mitä Helsingin Sanomien toimitus tarjoaa ratkaisuksi nuorten tulevaisuususkon heikkenemiseen?

- Nuorille suunnattuja kulttuurikasvatusohjelmia.
- Aikuisten pitäisi käyttäytyä paremmin.
- Poliittisten päättäjien tulisi tehdä lasten ja nuorten hyvinvointia parantavia päätöksiä.
- Aikuisten tulisi kuunnella nuoria.
- Taidetestaajat-ohjelman valtionrahoitus tulisi palauttaa.

A20. Mitkä seuraavista väitteistä esitetään Helsingin Sanomien pääkirjoituksessa?

- Nuoret käyttäytyvät aiempaa huonommin.
- Nuorten huonoon käytökseen tulisi puuttua tiukemmin.
- Optimistisesti omaan tulevaisuuteensa suhtautuvien nuorten määrä on romahtanut.
- Enemmistö nuorista suhtautuu kielteisesti omaan tulevaisuuteensa.
- Enemmistö nuorista suhtautuu kielteisesti maailman tulevaisuuteen.

Tehtävät A21–A25

Tehtävät A21–A25 perustuvat kaikkiin kokeessa jaettaviin aineistoihin (Kaarlo Hildén, Eero Ojanen, Helsingin Sanomien pääkirjoitus, Nuorisobarometri 2024).

Tehtävistä A21–A25 voi saada yhteensä 10,0 pistettä. Jokainen vastausvaihtoehto tuottaa suhteessa enemmän pisteitä, kuin tehtävien A1–A20 vastausvaihtoehdot.

Jokainen vastausvaihtoehto tuottaa +0,4 tai -0,4 pistettä sen mukaan, onko vastaus oikein vai väärin. Näin yhdestä tehtävästä voi saada enintään 2,0 pistettä. Tehtävän kokonaan rastittamatta jättäminen tulkitaan vastaamatta jättämiseksi, jolloin tehtävästä saa -2,0 pistettä.

A21. Mitkä seuraavista väitteistä yhdistävät Hildénin ja Ojasen näkemyksiä luonnosta ja sivistyksestä?

- Sivistys on ennen kaikkea luonnon omiin ehtoihin sopeutumista, eikä se edellytä normatiivista arvopohjaa.
- Sivistys merkitsee sekä vastuuta maailmasta että rajallisuuden tunnustamista.
- Luonto ja sivistys ovat viime kädessä vastakkaisia voimia.
- Luonnon kunnioittaminen tarkoittaa luopumista ihmisyyden perusedellytyksistä.
- Luonnon huomioiminen on yksilön valinta eikä sivistyksen kannalta välttämätöntä.

A22. Mitkä seuraavista tulkinnoista vastaavat sekä Hildénin että Ojasen käsitystä sivistyksen ja tulevaisuudenkuvittelun suhteesta?

- Sivistys perustuu ulkoisiin käyttäytymissääntöihin, jotka tuottavat yhteiskunnallista vakautta.
- Sivistys edellyttää luovuuden käyttämistä, jotta ihminen voi arvioida tekojensa seurauksia ja kuvitella vaihtoehtoisia tulevaisuuksia.
- Sivistyksessä tärkeintä on pyrkiä säilyttämään nykyinen elämänmuoto muuttumattomana.
- Sivistyksen ytimessä on yksilön velvollisuus maksimoida oma vapautensa ja omat etunsa.
- Sivistys on täydemmän ihmisyyden tavoittelua.

A23. Millainen suhde Nuorisobarometrilla ja Helsingin Sanomien pääkirjoituksella on toisiinsa?

- Nuorisobarometrin avulla Helsingin Sanomien pääkirjoitusta voidaan tarkastella kriittisesti.
- Nuorisobarometrin tarkastelu osoittaa, että Helsingin Sanomat liioittelee nuorten tulevaisuususkon muutoksia.
- Helsingin Sanomien pääkirjoitus ottaa Nuorisobarometria voimakkaammin kantaa päivänpolttaviin yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja poliittisiin teemoihin.
- Nuorisobarometrissa “en osaa sanoa” -vastausten osuus kasvoi, minkä pääkirjoitus tulkitsee todisteeksi nuorten kasvavasta pessimismistä.
- Molemmat tekstit pyrkivät nopeisiin synteeseihin ja sellaisten kokonaiskuvien muodostumiseen, joissa korostuvat nuorten mielipiteet ja näkemykset.

A24. Missä seuraavista tulkinnoista yhdistyvät Hildénin, Ojasen ja Nuorisobarometrin näkemykset nuorten tulevaisuususkosta ja sivistyksestä?

- Tulevaisuususkon heikentyminen on pääosin reaktio maailman tapahtumiin.
- Nuorten tulevaisuususko heikkenee, mikäli he eivät koe voivansa vaikuttaa yhteiskuntaan tai maailmaan ympärillään.
- Ojasen mukaan sivistys on ulkoinen käyttäytymisnormi, joka vahvistaa nuorten tulevaisuususkoa riippumatta poliittisista olosuhteista. Nuorisobarometrin osoittaman tulevaisuususkon heikkenemisen voi katsoa näin johtuvan sivistystason heikkenemisestä.
- Hildénin protopiat ja Nuorisobarometrissa esitetty ajatus “menestys on itsestä kiinni” kuvaavat samaa ilmiötä sikäli, että molemmat korostavat yksilön sopeutumista vallitseviin kehityskulkuihin ilman tarvetta yhteisille visioille.
- Nuorten tulevaisuususkon vahvistaminen edellyttää sekä yksilön omaa toimijuutta että mielikuvitusta, joka suuntaa kohti puolustamisen arvoisia lähitulevaisuuden visioita.

A25. Missä seuraavista väitteistä yhdistyvät Hildénin "tulevaisuusvaje", Ojasen "sydämen sivistys" ja Nuorisobarometrin tulokset?

- Nuorten kokemusta henkilökohtaisista toimintamahdollisuuksista selittävät ensisijaisesti heidän käsityksensä maailman tapahtumista.
- Sivistys vahvistuu, kun nuoret alkavat kantaa yksilöllistä vastuuta omasta menestyksestään.

- Tulevaisuususkon laskua selittää se, ettei yksilön toimijuuskokemus enää kiinnity arvopohjaisesti kuviteltuihin, puolustamisen arvoisiin lähitulevaisuuksiin; Hildénin protopiat ja Ojasen sydämen sivistys edellyttävät molemmat tätä kytköstä.
- Koska neutraalien vastausten osuus barometrissa kasvoi, Hildénin mielikuvitusta korostava tulkinta menettää selitysvoimansa; kyse on ensisijaisesti pessimismin jyrkästä kasvusta.
- Barometri osoittaa tulevaisuusvajeen johtuvan siitä, että nuoret korostavat liikaa yhteisöllisiä arvoja, jolloin yksilön toimijuus jää taka-alalle.